

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6CdoPr/13/2023
Identifikačné číslo spisu:	3621201370
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:3621201370.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu PaedDr. L. N., PhD., narodeného XX. V. XXXX, T. XXX, zastúpeného splnomocnenkyňou VEIS LEGAL, s. r. o., Nitra, Farská 8, IČO: 53 027 591, proti žalovanej Obci E., E. 216, IČO: XX XXX XXX, zastúpenej splnomocnenkyňou GARANT PARTNER legal s. r. o., Bratislava, Einsteinova 21, IČO: 36 856 380, o neplatnosť odvolania žalobcu z funkcie riaditeľa školy, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. PE-5C/39/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12. júla 2023 sp. zn. 19Co/30/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 12. júla 2023 sp. zn. 19Co/30/2023 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Pôvodne Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 8. novembra 2022 č. k. 5C/39/2021-130 žalobu zamietol a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších zákonov (ďalej tiež len „CSP“) a § 3 ods. 8 písm. a) a § 24 ods. 1, 3 a 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase odvolania žalobcu z funkcie (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“). Vecne dôvodil, že odvolanie z funkcie riaditeľa školy je jednostranným právnym úkonom smerujúcim k vzniku, zmene alebo zániku tých práv, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 34 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „Občiansky zákonník“). Pre určitosť a zrozumiteľnosť sa vyžaduje, aby v ňom bola uvedená funkcia, z ktorej sa zamestnanec odvoláva a deň, ktorým sa z nej odvoláva. V odvolaní z 5. júna 2019 je uvedená zrozumiteľne funkcia, z ktorej bol žalobca odvolaný - riaditeľ Základnej školy s materskou školou E., ako aj dátum, ku ktorému sa žalobca odvoláva z funkcie, t. j. k 10. júnu 2019. Odvolanie z funkcie riaditeľa školy pre svoju formálnu platnosť nevyžaduje uvedenie dôvodov. Pre jeho platnosť je postačujúca jeho určitosť a zrozumiteľnosť, ktorých naplnenie je dané uvedením konkrétneho ustanovenia zákona, ktoré priamo dáva oprávnenie zriaďovateľovi odvolať riaditeľa školy. V danom prípade išlo o § 3 ods. 8 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z., ktorý uvádza, že zriaďovateľ môže riaditeľa školy odvolať na návrh rady školy. Návrh na odvolanie podala rada školy zriaďovateľovi, ktorá sa

jednomyseľne všetkými 9-imi členmi uzniesla (uznesením č. 4 zo 6. mája 2019), že predloží zriaďovateľovi návrh na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa Základnej školy s materskou školou E. a za dôvody na odvolanie považovala najmä niekoľkonásobné a opakované porušovanie pracovnej disciplíny, opakované písomné sťažnosti zamestnancov školy na riaditeľa školy, šikanózne a diskriminačné správanie voči svojim zamestnancom, ktoré u nich vyvoláva bolesti hlavy, poruchy spánku a koncentrácie, strach zo zlyhania, stratu sebaistoty, chronickú únavu, depresie, žalúdočné problémy a v dvoch prípadoch aj nervové zrútenie (Mg. X. O. a V. N.), psychické prenasledovania, znevažovanie pedagogických zamestnancov pred kolektívom počas pracovných porád, ohováranie a rozširovanie klebiet o svojich zamestnancoch, neustále kritizovanie svojich zamestnancov, upozorňovanie na drobné chyby, ktoré sú ale u iných zamestnancov prehliadané, pripisovanie si zásluh za prácu svojich zamestnancov, nespravodlivé udeľovanie odmiien svojim zamestnancom. Petíciu proti riaditeľovi podpísalo 30 zo 40-ich zamestnancov a porušenie pracovnej disciplíny zistil osobne starosta obce ako zriaďovateľ. Zápisnica obsahuje dôvody na odvolanie, výsledok hlasovania a uznesenie, ktorým sa uzniesla rada školy podať zriaďovateľovi návrh na odvolania riaditeľa. Podľa názoru súdu prvej inštancie je odvolanie riaditeľa školy v súlade s § 3 ods. 8 písm. a) v spojení s § 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z. Pokiaľ 30 zamestnancov zo 40-ich bolo nespokojných s riadením školy žalobcom, išlo o vážny signál poukazujúci na to, že riadenie školy žalobcom nebolo v poriadku, nešlo o ojedinelé zlyhanie zamestnanca školy, ale o takmer celý kolektív či už pedagogických alebo nepedagogických zamestnancov. Nebolo možné ignorovať tiež porušenie pracovnej disciplíny zo strany žalobcu (žalobca porušil pracovnú disciplínu v dvoch prípadoch). Z uvedeného bolo možné jednoznačne ustáliť, že dôvody na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa školy boli dané a už len samotné hrubé porušenie pracovnej disciplíny zistené zriaďovateľom školy je dostatočným dôvodom na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa školy. Nedodržiavanie pracovnej doby žalobcom ako riaditeľom školy je citlivo vnímané všetkými zamestnancami školy, ktorí keď potrebujú riešiť akútne problémy na pracovisku ich nemajú s kým riešiť, lebo žalobca bez vážneho dôvodu nie je v pracovnej dobe prítomný. To brzdi riadny výkon práce zamestnancov školy a má negatívny vplyv na pracovnú morálku celého pracovného kolektívu. Žalobca ako riaditeľ musí byť príkladom dodržiavania pracovnej doby a riadneho si plnenia pracovných povinností pre celý kolektív a len vtedy, ak prejaví svoj morálny a odborný kredit, striktnie plní svoje povinnosti, je dobrým príkladom pre celý pracovný kolektív. Žaloba preto nebola dôvodná. Rozhodnutie o trovách konania bolo odôvodnené právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP a vecne úspechom žalovanej v konaní v plnom rozsahu.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 12. júla 2023 sp. zn. 19Co/30/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že v posudzovanej veci žalovaná 5. júna 2019 odvolala žalobcu z funkcie riaditeľa základnej školy s materskou školou v zmysle § 3 ods. 8 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z. Pri odvolaní z funkcie riaditeľa školy sa nekončí pracovnoprávny vzťah. Právo zotrvať vo funkcii založenej menovaním nie je ani súčasťou základných práv upravených v druhej hlave Ústavy Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov). Uvedenie dôvodov sa v listine, ktorou dochádza k odvolaniu z funkcie riaditeľa, nevyžaduje. Pre platnosť jednostranného právneho úkonu odvolania riaditeľa školy z funkcie v tomto prípade (okrem splnenia všeobecných požiadaviek na právne úkony podľa § 34 a nasl. Občianskeho zákonníka) postačuje, ak v ňom zriaďovateľ uvedie, že riaditeľa odvoláva na návrh rady školy (postačuje odkaz na ust. § 3 ods. 8 písm. a) zákona č. 596/2003 Z. z.). Vo vzťahu k návrhu rady školy na odvolanie riaditeľa školy z funkcie ust. § 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z. naopak vyžaduje, aby tento návrh bol odôvodnený. To znamená, že postačuje, keď je odôvodnený návrh rady školy, samotné odvolanie riaditeľa školy zriaďovateľom (ak ide o odvolanie na návrh rady školy) už nevyžaduje iné vecné odôvodnenie než odkaz na návrh rady školy. Povinnosťou súdu bolo preskúmať, či dôvody uvedené v návrhu rady školy na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa boli relevantné a skutočné. Pre platnosť návrhu rady školy na odvolanie riaditeľa školy, v ktorom je uvedených viacero dôvodov (ako v danom prípade), postačuje danosť jedného z nich. Návrh rady školy na odvolanie žalobcu vychádzal z petície zamestnancov. Ako vyplýva zo zápisnice zo zasadnutia rady školy konanej 6. mája 2019, starosta obce informoval členov

rady školy, že riaditeľ školy porušil pracovnú disciplínu niekoľkokrát, na čo bol aj disciplinárne upozornený. Konkrétne porušenia pracovnej disciplíny sú zaznamenané v predmetnej zápisnici. Členovia rady školy sa podľa obsahu zápisnice zhodli, že považujú obsah predloženej petície za mimoriadne závažný a so znepokojením prijali informáciu o aktuálnej situácii v škole. Petíciu ako aj ostatné dokumenty považujú za dôveryhodné a zakladajúce dôvody pre odvolanie riaditeľa z funkcie, za ktoré popri vymenovaných dôvodoch v petícii zamestnancov považovali aj niekoľkonásobné a opakované porušovanie pracovnej disciplíny a opakované písomné sťažnosti zamestnancov školy na riaditeľa školy. Tieto skutočnosti, dokumenty, podklady, petície a diskusie boli podkladom pre návrh na hlasovanie o tom, že rada školy predloží zriaďovateľovi návrh na odvolanie riaditeľa, o ktorom návrhu hlasovalo 9 z 9 prítomných členov rady školy. Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že dôvody na odvolanie napriek námietkam žalobcu boli dané. K námietke žalobcu, že jediný orgán oprávnený prešetrovať petície je Štátna školská inšpekcia, odvolací súd uviedol, že v danom prípade zriaďovateľ akceptoval návrh rady školy na odvolanie riaditeľa. Dôvodom pre odvolanie riaditeľa školy nebola petícia zamestnancov základnej školy s materskou školou, ale návrh rady školy, ktorý z uvedenej petície vychádzal. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania bolo právne odôvodnené ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovanej v odvolacom konaní v plnom rozsahu.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Dovolanie odôvodnil ustanovením § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Navrhol zrušiť rozsudky nižších súdov a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (eventuálne navrhol zmeniť rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobe bude v plnom rozsahu vyhovieť). Namieta arbitrálne hodnotenie dôkazov. V tomto prípade súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd pochybili v procese zisťovania skutkového stavu (v rámci dokazovania) tak, že dôkazy vykonané v rámci konania neposúdili vo vzájomnej súvislosti. Ide predovšetkým o predloženú petíciu zamestnancov, odpoveď starostu žalovanej na petíciu zamestnancov a zápisnicu zo zasadnutia rady školy. Po vzájomnom vyhodnotení týchto dôkazov je totiž viac ako zrejmé, že dôvodom na odvolanie riaditeľa školy nebol autonómny a riadne odôvodnený návrh rady školy doručovaný starostovi (v zmysle § 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z.). Naopak, dôvodom bol bezprecedentný a nezákonný postup starostu, ktorý svojvoľne a protizákonne „prešetril“ behom pár minút petíciu bez toho, aby mal žalobca aspoň základnú možnosť sa k obsahu petície vyjadriť. Starosta navyše odprezentoval rade školy nepravdivé skutkové tvrdenia uvádzané v petícii tak, že radu školy uviedol do omylu, keď uviedol že sťažnosti zamestnankýň p. N. a p. O.F. boli postúpené na Štátnu školskú inšpekciu. Rada školy tak formovala svoje rozhodnutie podľa návrhu na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa školy výlučne na základe nezákonnej intervencie starostu, resp. na základe ním prezentovaných, neoverených a neprešetrovaných informácií. Starosta žalovanej uskutočnil vo vzťahu k žalobcovi okrem nezákonného „prešetrovania“ petície (s cieľom čo najrýchlejšie sa zbaviť žalobcu) aj nezákonné skončenie pracovného pomeru, čo bolo potvrdené právoplatným rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 5. januára 2023 č. k. 10Cpr/47/2019-474 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne z 28. júna 2023 sp. zn. 5CoPr/3/2023. Bolo určené, že skončenie pracovného pomeru je neplatné. Namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí nižších súdov. Odvolací súd si sám protirečí, keď na jednej strane uvádza, že dôvodom pre odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa školy nebola petícia, ale návrh rady školy, no zároveň v tej istej vete pripúšťa, že návrh rady školy z predmetnej petície vychádzal. Odvolací súd nedal žalobcovi odpoveď na otázku, ako mohol byť odvolaný z funkcie riaditeľa školy na základe návrhu rady školy z dôvodov, ktoré sú nepravdivé, a ktoré neboli preukázané v riadnom konaní pred orgánom oprávneným tieto dôvody skúmať (Štátna školská inšpekcia alebo príslušný Inšpektorát práce). Odvolací súd taktiež rezignoval na povinnosť odôvodniť, prečo neprihliadol na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 5Cdo/265/2011 (pozn. správne malo byť uvedené 5Cdo/235/2011), v zmysle ktorého nie je možné platne odvolať riaditeľa školy z jeho funkcie, ak nie sú splnené stanovené hmotnoprávne predpoklady tohto opatrenia. Ak je teda riaditeľ odvolaný na návrh rady školy bez preukázania splnenia podmienok, je právny úkon, ktorým sa

tak stalo, nedovolený a ako taký neplatný pre rozpor so zákonom. Pritom dôkazné bremeno o tom, že uvedené zákonné predpoklady odvolania riaditeľa školy, ktoré zákon stanovuje navyše oproti iným predpokladom odvolania z funkcie vyžaduje, sú splnené, zaťažuje odvolávateľa (žalovaného). Odôvodnenie návrhu rady školy musí korešpondovať so skutočnosťou, v opačnom prípade by bolo prípustné podávanie návrhov na odvolanie riaditeľa na podklade akéhokoľvek odôvodnenia, čo je prirodzené v absolútnom rozpore s požiadavkou zvýšenej ochrany postavenia riaditeľa školy. Odôvodnenie návrhu rady školy je však v tomto prípade doslovne prevzaté z petície, ktorá nebola nikdy prešetrená v súlade so zákonom, a ktorá obsahuje nepravdivé tvrdenia. Od žalobcu však v zmysle negatívnej dôkaznej teórie nebolo možné požadovať, aby preukazoval neexistenciu skutočností, o ktorých tvrdí, že nenastali.

4. Žalovaná navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť, prípadne zamietnuť. Dôvody svojho rozhodnutia odvolací súd podrobne uviedol. Do kompetencie Štátnej školskej inšpekcie patrí výlučne štátny dozor nad úrovňou pedagogického riadenia, nad úrovňou výchovy a vzdelávania a iba v tomto rozsahu má aj kompetenciu vybavovať sťažnosti. Ušlo zrejme pozornosti žalobcu, že dôvody uvádzané v petícii zamestnancov Základnej školy s materskou školou E. sa týkajú predovšetkým bežných pracovnoprávných vzťahov, nad ktorými nemá Štátna školská inšpekcia žiadne právo kontroly. Poukázala i na súdom konštatované porušenie pracovnej disciplíny zo strany žalobcu. Súčasne dodala, že žalobca nenamieta nedostatky odôvodnenia rozhodnutí, ale v skutočnosti nesúhlasí s právnym posúdením veci.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a/alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Žalobca vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolací súd, vychádzajúc z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 21. marca 2018 sp. zn.

1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Pojemovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

12. Dovolateľ namietal, že súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd pochybili v procese zisťovania skutkového stavu (v rámci dokazovania) tak, že dôkazy vykonané v rámci konania neposúdili vo vzájomnej súvislosti. Ďalej namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí nižších súdov. Dodal, že odvolací súd si sám protirečil, keď na jednej strane uviedol, že dôvodom pre odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa školy nebola petícia, ale návrh rady školy, no zároveň v tej istej vete pripúšťa, že návrh rady školy z predmetnej petície vychádzal. Odvolací súd nedal žalobcovi odpoveď na otázku, ako mohol byť odvolaný z funkcie riaditeľa školy na základe návrhu rady školy z dôvodov, ktoré sú nepravdivé, a ktoré neboli preukázané v riadnom konaní pred orgánom oprávneným tieto dôvody skúmať.

13. K nedostatočne zistenému skutkovému stavu najvyšší súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

14. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V tomto smere námietky žalobcu neboli dôvodné.

15. K nedostatku odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza nasledovné.

16. K odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

17. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona (§ 420 písm. f) CSP) sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnil (IV. ÚS 314/2020, ZNaU 69/2020).

18. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 CSP); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

19. V danej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom konštatoval, že povinnosťou súdu bolo preskúmať, či dôvody uvedené v návrhu rady školy na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa boli relevantné a skutočné. Pre platnosť návrhu rady školy na odvolanie riaditeľa školy, v ktorom je uvedených viacero dôvodov tak ako v danom prípade, postačuje danosť jedného z nich. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že dôvody na odvolanie z funkcie napriek námietkam žalobcu boli dané. Dôvodom pre odvolanie riaditeľa školy nebola petícia podpísaných zamestnancov základnej školy s materskou školou, ale návrh rady školy, ktorý z uvedenej petície vychádzal. Členovia rady školy sa podľa obsahu zápisnice zhodli, že považujú obsah predloženej petície za mimoriadne závažný a so znepokojením prijali informáciu o aktuálnej situácii v škole. Petíciu ako aj ostatné dokumenty považovali za dôveryhodné a zakladajúce dôvody pre odvolanie riaditeľa z funkcie.

20. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia pokiaľ ide o dostatočné vysporiadanie sa s otázkou danosti hmotnoprávných podmienok odvolania žalobcu z funkcie riaditeľa školy. Napriek tomu, že odvolací súd považoval za jeho povinnosť skúmať, či dôvody uvedené v návrhu rady školy na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa boli relevantné a skutočné, z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, z čoho vychádzal, keď dospel k záveru o ich naplnení. Z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je jednoznačné, splnenie akých podmienok sa vyžaduje pre platné odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa, keď na jednom mieste odvolací súd tvrdí, že dôvody musia byť skutočné, na druhej strane však považoval za postačujúce bez ďalšieho to, že návrh rady školy bol odôvodnený (a v podstate dôvody tam uvedené považoval bez ďalšieho za preukázané, hoci žalobca danosť dôvodov popieral).

21. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. riaditeľa školy alebo riaditeľa školského zariadenia vymenúva na dobu funkčného obdobia a odvoláva zriaďovateľ školy alebo zriaďovateľ školského zariadenia.

22. Z ustanovenia § 3 ods. 8 písm. a) uvedeného zákona vyplýva, že zriaďovateľ môže odvolať riaditeľa aj na návrh rady školy (§ 24 ods. 5 písm. c)).

23. Rada školy predkladá návrh na odvolanie riaditeľa alebo sa vyjadruje k návrhu na odvolanie riaditeľa, návrh na odvolanie riaditeľa predkladá vždy s odôvodnením (§ 24 ods. 5 písm. c) zákona č. 596/2003 Z. z.).

24. Uvedené zákonné obmedzenie nemožno vykladať len ako deklaráciu majúcu len proklamatívny význam, takéto stanovenie podmienok za splnenia ktorých možno riaditeľa školy odvolať, predstavuje požiadavku zvýšenej ochrany postavenia riaditeľa školy. Preto nie je možné platne odvolať riaditeľa školy z jeho funkcie, ak nie sú splnené stanovené hmotnoprávne predpoklady tohto opatrenia. Ak je teda riaditeľ školy odvolaný na návrh rady školy bez preukázania splnenia podmienok, je právny úkon, ktorým sa tak stalo, nedovolený a ako taký neplatný pre rozpor so zákonom. Prítom dôkazné bremeno o tom, že uvedené zákonné predpoklady odvolania riaditeľa školy, ktoré zákon stanovuje navyše oproti iným predpokladom odvolania z funkcie vyžaduje, sú splnené, zaťažuje odvolávateľa - žalovaného (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/235/2011).

25. V prejednávanej veci je dôležité skúmať a v odôvodnení rozhodnutia podrobne sa vysporiadať s tým, či bol preukázaný platný písomný návrh rady školy na odvolanie žalobcu z funkcie riaditeľa školy, ktorý bol odôvodnený, a najmä sa ďalej vysporiadať s tým, či tam uvedené dôvody (resp. dôvod) boli skutočne dané (v opačnom prípade by bolo možné za platné odvolanie považovať akékoľvek odvolanie na základe písomného návrhu rady školy), pričom je potrebné rešpektovať, že dôkazné bremeno je v danom prípade na žalovanom súčasne zohľadňujúc negatívnu dôkaznú teóriu v danom prípade pokiaľ ide o žalobcu.

26. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015) a na tom zotrváva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2Cdo/5/2018, 3Cdo/146/2018, 8Cdo/70/2017).

27. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúc za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP).

28. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.